

Megjelenik a Társalkodóval minden héten kétszer: t. i. vasárnap és csütörtökön. Előzetesen helyben a szerktő's kiadó tulajdonosnál ur. utca 453dik sz. alatti Trattner-Károlyi ház első emeletén, egyebütt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kívántató példányok inant csupán a bécsi es. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Ertesítőben mindenféle hirdetévény főlvetetik 's pontosan közöltekik.

☞ Az év hanyatlásra közelegtevel szives tisztelettel figyelmeztetjük a két haza főleg távolabb vidéki t. ez. közönségét, hogy ezentul is m. S z e c h e n y i I s t v á n gr. urnak az országgyűlés végre juttatával gyakrabban 's folytonos együttmunkálása mint szinte más társaké mellett megjelenendő testvér lapjainkra eddigi marad az előfizetés, t. i. postán és Budapesten házhokkúldással boríték alatt egész évre 12, félre ó p. fr. borítékalanul házhokkúldve pedig egész évre 10, félre 5 p. fr. Külföldre vagy az örökös tartományokba járatandó példányok inant egyedül a bécsi es. k. főpostahivatalnál rendelkezhetni, belföldre pedig az ország 's kapcsolatos részei minden kir. postahivatalnál 's a szerkesztőségnél Pesten ur. utca 453 sz. Trattner-Károlyi-ház első emeletén bármi biztos alkalom által, vagy szorgalom- és gyorskocsi utján. Minthogy a legközelebbi mult országgyűlésen hazánk boldogulását illető annyi 's oly fontos tárgy maradt elintézetlenül, a jövőnek beállandásáig annál szükségesebb józan higgadsággal ezekről 's a társulatjokban idővel rokonlag kifejlendőkülrül értekezni, hogy azok, a mennyire csak eszközölhető, minden oldalilag felvilágosítatva legalább némileg előkészületül szolgálhassanak a teendőkre, némileg ovadéku az elhamarkodástól, némileg tartalék-örül a netalán tulhév miatti vévutra sodortatás ellen. Ez nagy részben a polit. lapok tiszte levén, azok érdekét is természetesen magasbitandja.

A Jelenkor és Társalkodó szerkesztősége.

FOGLALAT. Magyar- és Erdélyor. előléptetés 's halálózás; Cór-szággy. közlemény. (b. Vay koronárr beszéde; hadiadó iránti fölírás; az orsz. pénztárak iránti rdi üzenet 's észrevételek; ez ügyre vonatkozó rdi válaszüzenet és rdi viszonyuzenet; a ker. választmány jelentése a nemzeti színház ügyében; néhány még magyarul általunk nem közölték. k. válasz, t. i. a leluzási díj, hányatörvénykönyv, Mátyás könyvtárábeli kéziratok, belkereskedés 's ipariügy, viszszakapcsolt részek, katonaelelmezés 's katonai kihágások tárgyában; pestmegyei közgyűlés folytatása.)

Amerika (Vivanco 's Castello tábornokok ügye Peruban; Rosas dicator és Paraguay; pártok állása az éjszakamerikai elnökválasztási kérdésben.)

Spanyolország (Trin vádügye egyéb gvanus tábornokok irányában; igazságszolgáltatási állapot jelenben; politikai foglyok sokasága, cortesai tanácskozás.)

Anglia (O'Connell, 's a repeal és foederalismus, a Standard Esparterorul.)

Franciaország (Gagodalom Mehemed Ali egeyzkedése inant Angliával; Bugeaudt Párisa várják 's a t) Belgium (pénzügy-állapot; vámszövetség 's a t)

Svédország (az országgy. meghosszittatik; norvégiai storthing 's a t)

Ertesítő.

Magyar- és Erdélyország.

A. n. m. kir. udv. kincstár C z o m i n g e r János vadoviczi k. kamr. kerület-igazgatósági inokot bukovinai, Z o f f a l Emanuel ujsandeczi k. kamr. kerületi igazgatósági gyakornokot pedig rayczai vám- és harminczadi ideiglenes tárczaszedőkke alkalmazá.

Detrichfalvi Detrich Lajos több megyei th. 's a fő-törvénytörvényeknél szegények ügyésze f. nov. 25kén munkás étete 53dik évében, tüdővészben hunyt el. Halálát főleg hitvese és öt gyermekei méltán kesergik.

Milano, nov. 11. 1844. Édes anyahazánk ez idegen földön egy jeles és derek fiat veszté. M o l n á r Mihály, szolnoki születésű, sz. Ferencz szerzetesheli pap, páviai es. kir. állomási 's kórházi káplán folyó hó 7d. az itteni es. kir. katonakórházban, hova magát majd hat hónapig tartó vízkórságából kigyógyittatás végett szállítatá, az utolsó szentégekben részesülés után boldogabb világha szenderült. Benne egyháza buzgó szolgát, szerzete kitünő tagot, a' es. kir. tábori papság hű tisztársát, magyar nemzetiségünk ez idegenben lelkes védőt gyászol. Előttünk, kik katonapapok itt hozzá közelebb állottunk 's őt beteg ágyánál felváltva környezőkk, elfeledhetlen marad megnyugvása az isteni rendeletben, miként forró szeretete 's gyönyörűn hangzó szolnoki magyarsága, mellyel édesanyját, testvérét, rokonit, barátit, egykori kedves tanítványit 's hazáját számtalanszor oly szívrhatólag emlité Hídegg tetemei katonai rendelet szerint illő díszszel e' hó 9kén takarítottak el 's lelki nyugalmáért még az nap tartattak miseáldozatot, míg alulírtnás nap az oltárnál délelőtti 10 órakor álla lélekben sírjához 's végelemkezetbe hozá őt gyászbeszédében hívei előtt, elimádkozá fölté a' halotti agendát, 's mondá végre egyháza rendelete szerint: „Aldjon meg tégedet, dicsőült lélek, az ur, és örizzen meg tégedet.“ „Világosítsa meg az ur orczáját terajad, 's könyörüljön terajad.“ „Fordítsa az ur orczáját tereád, 's adjon békességet neked.“ Amen. dr. Taubner Károly, es. k. lombard-velence 's dalmáthoni ev. tábori pap.

Országgyűlési közlemény.

B. Vay Miklós urnak koronárré lett választásakor tartott beszéde. Fens. Nádor, főm. és tek. KK. és RR. Minden nemzetnél, mellynek a' kedvező sors eredetiségét jellemző tulajdoniban alakulást, politikai létrejövést, kifejlődésében független önállást és virágzást engedett — vannak a' vallásnak (az ég ezen legmagasztosb szülöttének) bizonyos szentségei, mellyeket az, mint megannyi szentelt ereklyéit, vallásos buzgalommal, szent gerjedelemmel szemléli és őriz. — Több százados korral dicsekvő nemzetünknek is vannak őseitől öröklött, érzelem és szokás-szentesítette nemzeti kincsei, mellyekhez szinte lélelét kötötte 's köti jelenleg is. Egyike ezen drága kincseknek, és méltán, a' magyar szent korona. — Mellözvén most a' történettanban buvárkodó tudósak különböző véleményit a' magyar első sz. koronáról, egyszerűen csak azt emlitem meg, miszerint imádott kedves nemzetem azon koronában, mellyet bírn szerencsés, azon ereklyét tiszteli, melly első szent királyának, 's az azt követett fölséges utódoknak homlokát dicsőíté 's egyszersmind tör-

vényesíté. — Kitünően jellemzi nemzetünket még azon tulajdon is, miszerint mindenben egy, legfőbb hatalommal fölruházott főnek hódolni kész volt, 's ép e' hajlamánál mindjárt kezdetben, létesülése tekintetéből, egy közmegegyezéssel választott fő alatt egyesült, mielőtt mostani lakhelyét diadalom-koszorúza ütökzettek után megszerzte volna. Egy főnek vezérlete alatt tartotta meg a' földet, mellyet vérrrel szerzett; egy főnek kormányzása alatt tartá meg szabadságát, mellynek szeretete mellében kiolthatlan. Egynek engedelmességgel vezéreltetett a' keresztényen vallás mennyei világánál az igaz tudományra. Egy fő iránti tisztelet mellett vitta ki magának vele született vitészsége által a' jogot, melly szerint idegen létére Európa nemzeteinek díszes koszorujában csakhamar méltó helyet foglalhatott. De törvényes fejének minden időben csak azt ismérte, kinek szent koronája sugárzott vissza fejről, a' minthogy aztán az ilyennek esküvel fogadott hűséget vérevel is gyakorta pecsétlé meg. A' magyar életének évkönyvei, mellyek teljeseke viszontagságokkal, rakvák a' balsorsnak súlyos csapásával, mellyek közepett többször szinte végpusztulását rettegte; 's a' dicsőségesen veszni inkább, mint nemzetileg megbecstelenülve élni kívánó büszke nemes nemzet, a' csapások egyik legérzékenyebbikének azt tartá, ha koronájától megfosztaték. Nemzeti gyász követte az illy szerencsétlenséget, 's a' nemzet bús elszántságában kész volt elvérzeni inkább, mint azt másnak hagyni hatalmában; 's nem is nyugodott soha, míg bármely áldozattal is vissza nem szerzette azt. Illy buzgó vallásos érzélemmel ragaszkodott nemzetünk eleitől fogva e' legfőbb kincséhez — a' szent koronához; 's ekép fog az örököndi kétségtelenül inntul is olly dicső sajátja fölté, mellyet egy főnek terjedt hatalmát tanusító jelentősége mellett egyszersmind a' magyar alkotványos, királyi eskü-biztosította os szabadság hervadatlan eszméje ragyogja körül. Ősi törvényes intézvénye nemzetünknek, hogy a' magyar koronának a' fejdelem kijelöltjei közül a' nemzet által szabadon választott örjei legyenek. Király es haza egyesült bizalma nyilvánításához köték e' szerint törvényink a' nemzet e' közkincse kik általi örizhetésének polgári erényt 's érdemeket igénylő terhes föltételét. És ime' magas, szép hivatásu tisztségre engem tűzött ki többek közt föls. urunk királyunk kegyelme; engem választott meg a' főm. 's t. KK. és RR. egysült megbecsülhetlen drága bizalma. Én pedig igen mélyen érzem, mikép nekem jutalmat igénylő érdemeim nincsenek. A' mi helyzetemben mint polgár, mint különböző hivatalokban 20 évet töltött tisztviselő tettem, azzal királyom 's hazám iránt egyenlőn tattoztam. Nincs nekem, gyenge erőmet vezető tiszta akaratom 's jó szándékomon kívül, egy jobbágyi hódolattal, hűséggel 's honszeretettel teljes szívnel egyebem! Míg tehát imádott hazám magas színe előtt többet fölmutatni képes lennék, ezt teszem le a' nemzet most rám előlegezve árasztott kegyelmének lerovása fejében örök hálám zálogaul, hazánk e' korban mindnyájunktól tetteket igénylő oltárára; szent fogadást tevén e' rám nézve felejtethlen pillanatban, hogy munkás napjaimat, díszes új tiszttemben is hazám 's királyom híven megőrizendő szent koronájokban egygyé olvadtt javoknak leszek szentelendő. — Végre es. kir. Főnséged, a' főmélt. 's t. KK. és RR. iránti örök hálám nyilvánításának ismétlése mellett még csak az egyedüli esdeklésem, miszerint kegyelmében 's kegyekben továbbra is megtartani méltóztatassanak.

Miután az országgyűlési tárgyak halmaza miatt, több tárgy iránt a' tanácskozások folytán keletkezett, felírási- és t. javaslatokat 's azok folytán kelt k. k. válaszokat egészen, vagy épen nem közölhetjük; hiedelmünk szerint nem teszünk kedvelten dolgot olvasóinknak, kik a' tárgyak mi állapotban lett befejezetéséről, vagy felfüggesztetéséről tudomást 's ismérést szeretni kívánnak, ha azokat lapjaink hasábjain utólag közöl-

jük annál inkább, mert az országgy. irományokat számosan nem szerzik meg 's így nem olvashatják. Kezdjük közlésünket a' közadót tárgyazó f. évi oct. 31ről tett felírás folytán nov. 2ról kelt kir. válasz következtiben keletkezett újabb felírási javaslattal, melly így hangzik: A' közadó megajánlása tárgyában f. é. oct. 31ről tett felírásunkra e' hó 2áról érkezett k. k. válasza Felsőgednek sem az adózó nép sanyaru sorsa enyhítése iránti köteles gondoskodásunkat ki nem elégitette, som az említett felírásban őszinte egyenességgel előterjesztett aggodalmunkat el nem oszlatta; mert fölterjesztett méltó kívánatink közül megadva semmit sem, igérve pedig csak azon egyet szemléljük, hogy az adózó népnek a' k. pénztáron levő azon követelésekielégítéséhez, mellyeknek tovább nem halasztható lerovását még 1807: 16. t. cz. már különben is meghatározta, a' mindeddig nagy részint elmaradt teljesítés helyett remény nyujtatik. Nem kerülheti el továbbá figyelmünket az is, hogy bár a' közadó megajánlott mennyiségének szaporítására a' k. pénztár szükségére 's a' közgazgatási megszaporodott költségekre való tekintetből szóllittatunk fel, továbbad is meg vagyunk győződve arról: hogy miután a' nép is minden igazság szerint jövedelmei teljes kimerítéseig nem adózhatik, a' nép erejére való tekintetel a' közállomány lehető szükségere való tekintetnek, nem alárendelni, hanem elibe tenni kell. E' körülmények közt meg nem szünt tündözéssel látjuk ugyan, hogy az a' adózó népnek előttünk bőven tudva levő kigyengült erejére való igazságos tekintetből tevén előbbi felírásunkba foglalt ajánlatunkat, mindazon nézetek és adatok, mellyeken előbbi ajánlatunk alapul, jelenleg is állnak, de a' Felsőged által kívánt bővebb ajánlattételt gátoló akadályok is elhárítva nincsenek; miután azonban Felsőged f. hó 2áról hozzánk bocsátott k. k. válaszában akép méltóztatik nyilatkozni, hogy az adózó nép sorsa javításárol gondoskodásra nézve magát senki által felülmulatni nem engedí, szíven hordozza Felsőged azon elveket és ígéreket is, mellyeket m. 1840. april. 18ról kelt k. k. válaszában az adózó nép körülményei jobb karba helyzetésére nézve nyilvánítani méltóztatott; ezen kir. ígért kereskedést elnyomó harminczadi vonalok és vámok kártékony zárait megnyitvatni, 's így a' kölcsönös és igazságos viszonyok kiegyenlítésén alapuló szabad kereskedés engedésével a' közipart és nemzeti szorgalmat felemelve, a' nép keresetmódjait is nevelni méltóztatik: az 1840. évi orsz. gyűlésen általunk megajánlva volt közadó 4,395,244 forint és 38²/₃ kr. summában f. évi oct. 31én tett előbbi felírásunk értelmében, 's az abban kifejezett minden föltételek 's ovásokhozi szoros ragaszkodással, a' hadfogadasi intézet elősegítésére pedig különösen 75,000 főt f. 1844. évi novemb. 10től jövő 1847. évi nov. 10keig és nem tovább ezennel megajánljuk. Kik egyebiránt stb. Továbbá szükségesnek látjuk az orsz. pénztár számadásai mibenléte megvizsgálására kiküldött kerületi választmány jelentése folytán kelt üzenetnek a' m. FRRhez, ugy arra kelt válaszát a' m. FRRnek, valamint 2ik üzenetét a' t. RRnek, t. cz. olvasóinknak közleni; mellyek következők: Üzenete a' KK. és RRnek a' m. Förkhez az orsz. pénztárak tárgyában. A' KR. és RR. az orsz. pénztárak állapota iránt 1839. 1840. 1841. és 1842dik évekről vezetett 's Nádor ó cs. kir. fens. által az orsz. RRhez intézett tárgybani jelentés mellett előadott számadásokat rendes vizsgálat 's tanácskozás alá vevén, azok iránti észrevételeiket, 's az ezek folytán megkívánatónak itélt intézkedéseket következőkben terjesztik

elő: I. Általánosan. Valamint Nádor ő fős. jelentése, úgy magokból a számadásokból is az tűnven ki: hogy némely adások az orsz. pénztár részéről felmondott tökéket, mások azok kamatait késedelmesen, vagy éppen nem is fizetik meg 's ez által az intézetnek sok kár, és pörlekedési költségek okoztatnak; továbbá, hogy az előleges kiadások számbavétele egyik pénztárból a másik részére tenni szokott kölcsönzések, 's ezeknek apróbb 's egyenetlen mennyiségben történni szokott visszafizetése miatt a számadások homályba bonyolítatván, azokban a legfőbb kellék az egyszerű világosság hiányzik 's az ellenörködés pontos teljesítése tetemesen súlyosbítottatik. Mindezeknél fogva a fentebb elsorolt nehézségek czélszerű elhárítása 's az orsz. pénztáraknak jövődében miképpen leendő kezelésére nézve szükségesnek tartanak a KK. és RR. az illető tisztviselőknek adandó általános utasítás gyanánt orsz. végzés által teendő életbeléptetést köv. intézkedéseknek, úgy mint: 1) Az orsz. pénztárakból nyerendő kölcsönzésnél jövődöre multhatlanul megkívánatik, hogy az adós magát szóbeli eljárásnak alá vesse, 's e fölött a kölcsönnyerendő pénzeszeggel felérő ingatlan zálogot mutasson ki: ennél fogva 2) A már eddig tett kölcsönzéseket illetőleg az illető adósktól írásbeli nyilatkozás kivántassék az iránt, hogy magokat az 150 pontbani föltételeknek alávetik 's hogy a kamatfizetés elmulasztása esetében rajtok nemcsak ez, de a tőke is szóbeli eljárás útján megvehető, az illy nyilatkozatot adni vonakodóknak pedig a tőkék mondassanak fel. 3) Minden pénztár számadása mellett a követelő- és szenvedőleges állapot könnyebb áttekinthetése végett az alapítók és adósok névsora, az alapítványok és tartozások összegével együtt külön táblásjegyzékben mutattassék ki. 4) A kamatok mindenkor pontosan 's előlegezések a számadások kiadási rovatába ne iktattassanak, hanem külön jegyzékbe tételven, mindaddig készpénz gyanánt kezeltessenek, míg a tételek tisztába hozatván, valóságos kiadásá nem változandnak; végre 6) Minden egyes bevételi vagy kiadási tétel külön okirat által igazoltassék.

II. Különösen és pedig a) az országos pénztár számadását illetőleg: 1) A számadások tartalmából ki nem tűnven, hogy az 1830: 53. t. czikk által a honosodási féldíj lefizetési föltétele mellett honosítást nyert gróf Sommeri Lajos abbéli kölelességének, miszerint még mielőtt honosítása törvénybe iktattatott, önkéntes ajánlatához képest ezen féldíjt lefizetni tartozott volna, mind ez időig eleget tett legyen; ennél fogva a KK. és RR. valamint gróf Sommeri Lajoson ezen egész tartozást, ugyazint az országos pénztár számadásához mellékelte 6 alatti jegyzékben a tartozók közt 150 helyre sorolt gróf Fresnell Heneguin János Károly örökösain is a még hátralevő 's fizetetlen 800 aranyat mindenesetre, és szükség úgy hozván magával, törvényes uton is behajtatni 's e tekintetből a megkívántató intézkedéseket jó eleve maga helyén megtéetni; ellenben, mennyiben a most érintett 6 alatti jegyzékben előforduló báró Rosen András 1836: 46. Hiller örökösök pedig 1840: 50. t. czikk által hátralevő tartozásuk lefizetése alól fölmentettek, ezen utóbbiakat a tartozók sorából kitöröltetni ohajlják. Továbbá 2) mi magát ezen pénztár állapotát illeti; a számadások tartalma szerint, van ezen pénztárban kamatozó tőke: 114,956 frt. Kérsőleges állapota tehát teszen összesen 116,079 frt. 50 kr., tartozása ellenben már 1838. év végével 319,556 frt. pp. és 20,101 frt 12³/₄ v. cz. volt; azóta azonban a legközelebb országgyűlés elosztása után több orsz. küldöttség költségét kénytelenítettven a kir. kincstártól felvett kölcsönzésekkel fedezni, szenvedő állapota 1842. év végeig 453,566 pfitra, és 20,101 frtra 12³/₄ krra emelkedett; jelenleg pedig Nádor ő es. kir. fősége jelentése szerint, 528,566 frtra pp. és 24,313 váltó forintra és 2 krra megy. Erre nézve, mennyiben az országosan egybegyűlt Rdek a most érintett tartozások lerovása iránti intézkedésekre, valamint a k. k. előadások során, úgy Nádor ő fős. által is felhivattak, a KK. és RR. nyíltan kijelentik, miszerint a kívánt visszafizetést maguk részéről is méltányosnak találják, miután azonban illy nevezetes követelés mellett nemcsak általános, de okirattal igazolandó részletes kimutatást is ohajtanak látni, 's előlött még a só felemelt árából az ország közsükségei pótlására befolyt pénzeszeggnek hová lett fordításáról is, az iránt vezetett számadások megvizsgálásából magoknak kellő tudomást szerezni kívánnak; minden visszafizetési készségük mellett is mindaddig, míg a most érintett részletes kimutatás és számadások elő nem adatnak, a visszafizetés iránti intézkedéseket felfüggesztendőknék vélik. Egyébiránt 3) az orsz. pénz-

tár követelő adatai között 57,000 pfrt részint 2% 2¹/₂ %, részint pedig 4% mellett a kir. kincstárnál kölcsönlenni szemléltetvén, a RR. ezen pénzeszegg beváltását, és 6 percentes kamatláb mellett leendő kiadását elhatározatni ohajlják. B) A Ludovicea magyar katonai intézet számadását illetőleg előleg megjegyeztetvén, hogy az 1839ki számadás kivonatában a kiadási 25ik szám alatt a báró Orczy nemzetségtől megvett kert ára 60,000 frt helyett hibásan 50,000 iratott be, mi pedig magát ezen pénztár állapotát illeti, hogy az az iránt vezetett számadások tökéletesen megvizsgáltathassanak, mindenekelőtt kellő felvilágosítást kívánnak a KK. és RR. az iránt: hogy azon tőkék, melyek 1811. és így a devalvatio előtt tett ajánlatokból keletkeztek, mikor fordítottak váltócédulabeli jsmét mikor pengő pénzbeli értékű tőkéké, és kamatai mikor és mineműrtékben hajtattak be; továbbá, miután az intézet alapítókéjét tevő gyümölcsöző tőkék a csak megajánlott, vagy föltételekhez kötött pénzeszegtől a számadásokban meg nem különböztetvén, 's e miatt az intézet valóságos pénzereje ki nem tűnik: szükségesnek tartják a KK. és RR. azok fölött, mik a javaslatba hozott általános intézkedésekbe foglaltatnak, még különösen oly rendelkezésekről is gondoskodni, melyek szerint nagyobb világosság okáért jövődöre az illy tőkék egy másótól megkülönböztetve kimutatandók lennének. Vizsgálat alá vevén egyébiránt a KK. és RR. az ezen pénztár iránt vezetett számadásokat, 's azok nyomán az intézet valóságos állapotát kimutató egyes tételeknek, az 1842. országos pénztári számadások kivonatában — ajánlatok, tőkék, törvény útján elfoglalt földek 's telkek árából, és haszonvételéből alakult tőkék fejében 598,327 frt 37% kr. hátralevő kamatok fejében pedig 38,675 frt 11% kr. kitett összegek egybevetése, és a nádori jelenéshez mellékelte 15% alatti sommás kimutatásban 783,244 ft. 8³/₄ kr. kitett összeg közt 184 ezer 913 frt 30¹/₂ kr. különbséget találván, a mennyiben ezen különbség annak tulajdonittatik, hogy a számadásban kitett összeg alatt foglaltatnak azon ajánlatok is, melyek csupán az ajánlkozók nyilatkozataiban alapulnak, 's melyektől még eddigelé kamatok nem fizetettek; a RR. szükségesnek tartják: hogy ezen állítás bővebb fölvilágosítására az illető tisztviselőktől, valamint a fölhozott különbség igazolása, ugyazint azon föltételek 's formákra nézve is, melyekhez a most érintett ajánlatok köttetvék, körülményes jelentés kívántassék. Ugyazint jelentés kívántatik az iránt is, hogy miután valamint az ajánlók, úgy a kölcsönvevők sorában is számosan találattak, kik a kamatokat hosszabb idő 's némelyek szinte 30 's több év óta nem fizetik, ezen tartozás mindaddig törvényes uton miért nem hajtattat be? egyzersmind pedig megrendelendő, hogy a hátralevő kamatok időhaladék nélkül hajtassanak be. Továbbá az ezen intézethez tartozó kert hasznából a 14% alatti bevételi 's kiadási kivonat 13ik tétele szerint csupán 84 frt 24 kr. jött be, holott az ugyanazon évbeli kiadások 18ik pontja szerint a kertművelésre 1739 frt 41 kr., sőt 1838ik évben midőn a kert még semmit sem jövedelmezett, 1842 frt 8 kr. fordított; a KK. és RR. tehát, a mennyiben illy kezelés mellett az intézetre tett ajánlásbeli tőkéknek az intézet tetemes kárával szemlétomást kevesedniök kell, szükségesnek tartják oly intézkedésekről gondoskodni, melyek által az intézet haszna előmozdítható, e tekintetben legczélszerűbbnek tartván az érintett kertnek bérbe adatását. Nem mellőzhető el ezeken fölül a RR. figyelmét a számadások még azon rendkívüli kitétele, miszerint a 17ik szám alatti kimutatás nyomán ezen intézet egy számos tiszt személyzet fizetéséhez 7/12 részben 's e szerint évenként 6119 frt és 38 krajczár. járul, holott az egész épület egészen üresen állván, az érintett tiszték ezen intézetnek a tőkektől járó kamatok beszedésen kívül semmi egyéb szolgálatot nem tesznek: minél fogva a KK. és RR. ezen fizetési költséget mindenesetre 1/12 részre csökkenteni ohajtván, fölvilágosítást kívánnak az iránt: vajjon az orsz. pénztárnak jelen állapota mellett, a nemzeti museumnak ugyis külön hivatalnokilevén, az érintett tiszték fölsőleges számát, 's köteleességük 's azok teljesítése arányában mindenesetre nagyon is magasra emelt fizetésüket alábbszállítani, és valamint a pénztárnoknak, úgy az ellenörnek is a számlásbér fejében készpénzbeli járandóság helyett az országháznál természetbeni szállást rendelni nem lehetne? Többnyire mennyiben az már föntebb is érintett, 1842. évi országos pénztári számadások kivonatában a Ludovicea katonai intézet tőkéjé között a 12ik és 20dik tételek szerint 23,600 ftból álló tőke 2% kamattal szinte a kir. kincstárnak van kiadva: a KK. és RR. ezen pénzeszegg beváltását, és hasonló 6 percen-

tes kamattal leendő kölcsönadását megrendelteni ohajlják. Végre miután ezen intézet pénztára 1839ik év óta többrendbeli ajánlatok által növekedett, szükségesnek tartják a KK. és RR. azoknak a többi ajánlat közé leendő soroztatása fölött, egyzersmind az 's alatti ide mellékelte javaslat szerinti törvénybe iktatását. C) A nemzeti museum számadására vonatkozólag mennyiben: 1) A leendő fölszámítás szerint az intézet összes pénzállapota 126,518 frt 29 kr. találtatott, a számadásokban pedig ezen összeg csak 122,964 frt 47³/₄ kr. tételik ki, világos, hogy ezen két összeg közt 3555 frt 41% kr. különbség van, szükséges tehát, hogy e tekintetben az illető számadatul körülményes fölvilágosítás kívántassék. 2) Az 1839. évi számadás kivonatában a kiadások első tételében 3000 frt helyett 30,000 frt iratván be, ezen hiba kiigazítandó. 3) Valamint a Ludovicea, úgy ezen pénztárra nézve is megkívánatik, hogy a számadások tökéletes megvizsgálata tekintetből az orsz. RRnek már több országgyűlésen szorgalmazott kívánságához képest, az 1811 év előtt tett ajánlati tőkék 's kamataiknak váltó 's illy pengő pénzbeli értékre mikor lett átfordítása iránt a kívánt jelentés előadása megrendeltesék. 4) Tapasztaltatván az orsz. pénztári számadások kivonatából, hogy a kamatok ezen intézet tőkéjé után is számos évre fizetetlenek, a KK. és RR. azoknak, és szükség esetében magoknak a tőkéknek is időhaladéknálkül 's a körülmények úgy kívánván, törvényes uton is leendő behajtását megrendelteni szükségesnek tartják. Továbbá 5) Nádor ő es. k. fős. jelentéséből az iránt értesülvén a KK. és RR. miszerint nehogy az épület építése fönakadjon, kénytelen volt kamatfizetés mellett nevezetes summákat kölcsön venni; mennyiben ezen kényszerült állapot fölött azon körülménynek is tulajdonítható, hogy több t. hatóság a rá kivetett abbéli törvényes tartozást mindez időig sem fizette le, 's még jelenleg is 55,929 p. ftal tartoznak, a KK. és RR. az osztó igazság és méltányosság elvein indultán, országos végzés gyanánt kimondatni ohajtanak, hogy az illető törvényhatóságok a rájuk kivetett 's még fizetetlen tartozást 3 percentes kamattal együtt haladék nélkül befizetni tartozzanak; ellenkező esetben pedig perbe idéztetvén, rajtok ezen tartozás a kamatok 's okozandó költségekkel együtt törvényes uton vétessék meg. Végre a mennyiben 1839. óta ezen intézet pénztára is többrendbeli ajánlatok által növekedett, azok a többi ajánlat közé soroztatni rendeltetvén, egyzersmind a 's alatti javaslat szerinti törvénybe iktatandók. D) A nemesi összesített fölkelési pénztár számadására a KK. és RRnek semmi különös észrevételük nincs; mennyiben azonban Nádor ő es. kir. fős. által ezen pénztárról jelentés folytatában kérdés tételik az iránt, hogy a bécsi egyetemen magyar nyelv ésirodalom egykori tanítója Márton Józsefnek kiadatni rendelt 1200 p frt segédpénz özv. részire is kiadassék? a KK. és RR. nem késnek kijelenteni: miszerint a kérdéses özvegy férjének a nemzet irányában szerzett számos érdemei tekintetből, az elhunyt részire kiadatni rendelt pénzeszegg fele részét az özvegy számára ist. i. évenként 600 p. ftot kiadatni 's e tekintetből a megkívántató intézkedést maga helyén megtéetni ohajlják. Ezekben pontosulván a KK. és RRnek az orsz. pénztáraknak mult 1839., 1840., 1841., és 1842. évekre vezetett számadását, valamint általánosan, úgy különösen is illy észrevételeik, 's az azok következtében is szükségeseknek talált intézkedések: Nádor ő es. kir. főségtől teljes tisztelettel megkérjük, hogy az általok javaslatba hozott intézkedések életbeléptetését 's pontos foganatosítását, az illető tisztviselőknél kegy. megrendelni méltóztassék, a m. FRRket bizodalmasan föl szólítván hogy ebbeli kérelmüket magok részéről hozzájárulásukkal is előmozdítsák szíveskedjenek. — T. J a v a s l a t a Ludovicea magyar katonai intézetre folytatva tett adakozásokról. A magyar katonai intézetre mult 1840ik évi országgyűlés óta tett nagylelkű adakozások az 1808: évi 8. t. czikk értelmében törvénybe iktattatnak: 1. § Prietto Leopoldnak Buda város keblében létező, 's ezen intézetnek ajánlott birtoka eladásából bejött 2305 frt 28³/₄ kr. p. 2. § Vagyon Ignác a Ludovicea intézetbe Trenesény megye által bemutatandó egy növendék számára, végrendeletében hagyott 6670 frt. p. p. olly föltétel alatt, hogy ezen összeg kamattal hátramaradott özvegye holtá napjáig élvezze. 3. § Hanusfalvi Petrich András altábornagy Zala megye bemutatási joga alá eső egy növendékre végrendeletében hagyott 12,000 frtot p. p. olly föltétel alatt, miszerint ezen összeg csak akkor válandik valóságos alapítványá, ha a végrendelezőnek először is három testvérei: Zsigmond, János és Dáni-

ol, ezek után pedig Petrich József ága is férfi örökösök nélkül maradna. — T. J. a v a s l a t a' nemz. museumra folytatva tett ajánlásokról. A' nemzeti museumra 1840d. évi országgyűlés óta tett nemeslelkű adakozások az 1808: évi 8. t. cz. értelmében örök emlékül törvénybe iktattatnak, mint következők: gr. Erdődy József özvegye született Mayer Erzsébet ajánlata 200 frt p. p. Misics István volt muzslai plébánus hagyomány 80 frt p. p. Néhai Bernáth Jakab hagyomány 24 ft p. p. Halász Imre ajánlata 40 ft p. p. — Válasza a' m. RRnek a' t. KK. és RRhez a' pénztárak állapota iránt átküldött üzenetekre. A' t. KK. és RRnek e' tárgyban küldött üzenetét a' m. FRR. tárgyalás alá vévén, mindenekelőtt megjegyzik: miszerint ohajtották volna, hogy valamint, az utólsót kivéve az előbbi országgyűléseken, ugy ezen is az orsz. pénztár iránti számadások vizsgálása orsz. választmányra bízott volna; mert a' dolog természete, 's a' méltányosság is azt hozza magával, hogy az ország Rendének bemutatott számadások iránt nemcsak a' t. RR. észrevételei közöltesse a' mélt. FRR. kel, hanem azoknak vizsgálatában a' keblükből kiküldött tagok által közvetlen részt is vegyenek. Főntartván tehát magoknak jövődjére az illy befolyást, ez uttal a' t. RR. üzenetére következőben adják elő észrevételeiket; jelesen: mi az orsz. pénztár szenvedőleges állapotát 's tartozásainak lerovását illeti, miután a' t. RR. ezen adósság valóságát 's a' kívánt visszafizetés igazságát magok is elismerik, a' tartozási summa visszafizetését annál kevésbbé lehet a' s' fölemelt ára iránti számadástól fölfüggeszteni, minthogy a' s' fölemelt árának hova fordíttatása iránti számadás különös tárgya levén az ország és kormány közli értekezéseknek, ezek folytatásától ugyan a' m. FRR. nem idegenek, mindazáltal a' tárgyat nem tekinthetik ugy bevezetettnek, miszerint az a' világos adósság meg nem fizetésére igazságos okul szolgálhasson. Az orsz. pénztárt követelő tételei közt a' kir. kincstárnál kölcsönlevő 57,000 forintra nézve, és hogy ezen kölcsönök kisebb kamatlábra vannak ugyan kiadva de sorshuzással 's azzal járó nyereséggel egyszersmind összekötve, a' m. FRR. a' pénztár érdemében nem látják minden további vizsgálat nélkül általános elfogadhatónak a' t. RR. azon kívánatát, miszerint ezen pénzüsszeg beváltassék, hogy 100től 600 kamatlábra kiadathassék. Hasonló észrevétel alá jön a' t. RRnek a' Ludovica katonai intézet tőkésjei közt a' 12. és 20ik tételre előadott kívánata is. Végre a' museum számadásaira vonatkozólag abban, hogy az eddigi tartozásait meg nem fizető törvényhatóságok tartozásaitól a' kamatot is megfizessék, a' m. FRR. a' mennyiben visszaható erejű törvény alkotásához járulni nem kívánnak, meg nem egyeznek; jövődjére azonban az illy törvényes rendelkezés létesítését a' m. FRR. is szükségesnek látják. Ezekben központosulván a' m. FRR. észrevételeik, ezek elfogadására a' t. KK. és RR. szives bizodalommal szólítják föl, kinyilatkoztatván, hogy az üzenet több pontjaira és §saira, ugy az ahoz kapcsolt t. javaslatra nézve a' t. RR. el megegyeznek. Más o d i k ü z e n e t e a' KK. és RRnek az országos pénztárnak állapota iránt a' m. FRR. az első és második észrevételét illetőleg a' KK. és RR. tovább is ragaszkodván Iső üzenetükben kifejtett nézeteikhez, aziránti javaslatoktól el nem állhatnak, a' 2ra nézve különösen megjegyezvén, hogy az országos pénztárakból kölcsönzők nem nyereszkedés, hanem biztos helyeni kamatozás végett adatnak ki; a' m. FRR. észrevételeinek 3ik pontjában azonban megegyeznek, 's azt, hogy museum-beli tartozásait le nem fizető törvényhatóságok a' kamatok megfizetésére szoríttassanak, tovább nem szorgalmazzák; egyébiránt a' mennyiben a' legközelebb napokban Serguel Nep. János aradi vaitótörvényeséki közbiró a' Ludovica magyar katonai intézetre 100, a' nemzeti museumra pedig 50 p. ftból álló ajánlatot tett, ezen ajánlatoknak pótlólag az e' részben i. cikkbe iktatását szükségesnek tartják, 's ezek folytatában felszólítják a' m. FRR. el, hogy eképmódosított javaslatokban megegyezni méltóztassanak.

Szinte czélszerűnek látjuk közölni az 1840: 44. t. cz. értelmében kirendelt orsz. biztosságnak a' pesti m. színházról az ország RRhez beadott számadása megvizsgálására kiküldött ker. választmányának köv. jelentését: Az 1839/40 évi 44. törvény cikkely értelmében kirendelt nm. orsz. választmányának a' pesti magy. színházról szóló 's az ország Rdeihez benyújtott jelentése 's illetőleg számadása folytatában, azon kerül. választmány, melly annak megvizsgálására bízott meg, következőkben terjeszti elő a' t. KK. és RR. előt alázatos jelentését. Azon tisztelt orsz. választmány a' már érintett t. cikk rendelkezéshez képest tudósítást tesz az orsz. RRhez: 1) A' színház átvételéről. 2) Annak igazgatásáról. 3)

Pénztára állásáról 's kezeltetéséről. 4) A' színház 's annak pénztára jövőjéről. A' mi ezek közül a' két elsőbb pont alatt foglalt dolgokat illeti: ezekre nézve a' kerületi választmányának kevés előadnivalója vagy, mivel e' részben mind a' nyilvánosság eszközei a' hirlapok utján kiki bő értesüléshez juthatott, mind különösen az orsz. választmány jelentése nyomán kimerítő tudomást szerezhetni. Csupán a' dolog egybefüggése 's a' tanácskozás könnyebbítése tekintetéből jegyeztetik tehát itten meg, hogy a' fentiszelt országos választmány a' nemzeti színházat azon okból, mivel mind Pest megye, mind az illető részvényes társaság kijelentették, hogy pénzhijány miatt azt tovább k e z e l n i nem akarják, minden hozzátartozó diszitivény és készületekkel 1841. január első napján saját kezelése alá venni kényszerült; 's ez megtörténvén, az azon évi febr. 19ig, a' multa tudniillik igazgató választásra esődületet hirdető 's a' kezelést egy saját kebléből kirendelt 3 tagból álló választmányra bízta; azon időn tul pedig nem találkozáván alkalmas igazgató, igazgatásra ideiglen Simoncsics Jánost bízta meg, ki is e' hivatalt ugyanazon év szeptember havaig mint ideiglenes, azon tul pedig mint 1000 pengő forint évi fizetéssel ellátott rendes igazgató több időig teljesítette is. E' kezelése alatt azonban több ellenséges körülmény, jelesen a' színészi személyzet némely egyedeinek túlságos kívánatai, az opera és drama pártolói közt kifejtett pártoskodásból származott jövedelmihijány miatt havonként a' tőkéből kénytelenítettvén a' választmány fedezni a' költségeket 's így a' színház alapitókjeül rendelt 400,000 pengő frt öszszeg nevezetes mennyiségig csonkíttatván, e' bajok orvoslása végett a' kezelésmód megváltoztatása javaslatot, 's e' javaslat a' választmányi ülésben elfogadtatván, Simoncsics János igazgató hivataláról önként lemondott, 's helyébe 1000 p. ft. havi segédjével mellélt olly föltétel alatt, hogy egy igazgató választmány felügyelése alatt álljon 's a' színház bevételeiről és kiadásairól s z á m o t adjon — igazgatóul Bartay Endre választatott meg, 's ez ezen hivatalát mai napig is folytatja. A' kerületi választmányának nagyobb figyelmét vonta magára a' pénztár állapotja 's kezeltése felőli jelentés, mellynek nyomán különösen megjegyzendőknök találta: hogy 1) némely törv. hatóságok az 1839/40 é. 44. t. cz. által beszédetni rendelt 450 ezer pengő frtból rájuk e s e t t illetőségüket még mai napig sem teljesítették, mások pedig ha szinte fizettek is valamit, késedelmesen teljesítették e' törvényszabta köteleességüket, úgy hogy 1840. folytatában csupán Szepes megye fizetett 4895 frtot; továbbá 2) színházi kezelésre a' törvényszabta i l l e t ő s ó g e n t u l a z a l a p t ö k é b ő l 34,941 forint 's 17 kr. emésztetett föl. Megjegyezni való 3) hogy ezen említett hijányon felül a' színházi alapitókere nézve terhelő körülmény még az is, hogy Pest megyének a' színházhoz fekvő 's építésből eredett követelése 49,700 f. 514/16 krt, a' részvényes társaságé pedig 13,005 fr. 22. krt tevén — a' mennyiben ezekből amannak ugyan 40,000, imennek pedig 10,000 fizetett csak ki, ha már most a' még hátralevő 12,706 fr. 24 kr. kifizettendik, u g y a n annyival fog a' tőkealap fogyni, hacsak ezen hátralevőségek csökkentéséről az orsz. Rdek másképmód intézkedendnek. 4) Megjegyzendő, hogy Szentmiklósy Rudolf 20,000 pgő fr. adóssága után 700 frt. kamattal tartozik, 's hogy továbbá ezen adós ellen esődületi kereset levén folyamatban, ez adósság némi veszélyben vagy. Ezek levén a' pénztárra nézve a' kerületi választmány megjegyzései, mi már ezek iránti véleményét illeti, az következő: Az 1839, hogy a' mennyiben épen a' t. hatóságok azon elmulasztása, miszerint törvényes köteleességüket annak idejében befizetéssel teljesíteni késedelmezték, vagy épen nem is fizettek még színházra tett ajánlati illetőségikből be semmit — egyik főoka annak, hogy a' színházi kezelésre 's költség-pótlásra az alapitók-összeget is meghijányosítani kellett; ennél fogva igazságosnak vélné hogy a' késedelmesen vagy épen még semmi fizetést sem teljesítő t. hatóságoktól azon időtul fogva, mellyben Szepes megye saját illetőségét lefizette, föltéve, hogy e' köteleességet ugyanazon időben más t. hatóság is teljesítette volna, — illetőségétől kamatfizetés is követeltessék. A' 2dik pont alatt említett tőkehijányra 's a' 3ik pont alatt érintett összegekre nézve, a' mennyiben azok szinte a' tőkealapot képező pénzből fizettendnek ki, ugy vélelkszik a' választmány, hogy szükséges 's a' nemzetnek törvény szentségébe vetett bizodalma erős megrendítése nélkül épen elkerülhetlen, hogy az a' ny a tőke 400,000 p. frt mulhatlanul egészítettessék ki; ennél fogva az orsz. választmány javaslatához képest az évenkénti kamatok 2/3ából megkimélandó 4000 pftot, melly különben törvény szerint kezelésre fordíttathatnék, megtakaríttatni, 's mindaddig, míg a' tőke egészen kiegészít-

ve nem leendő, tőkésítetni kívánja. A' 4. pont alatt említett körülményt illetőleg végre szükségesnek tartja, hogy olly sikeres lépések tétessenek, mellyeknél fogva ezen nemzeti áldozatból gyűlt pénztár kárt semmi esetre se szenvedjen. Mi tovább a' színház 's annak pénztára jövőben miként leendő kezeltetéséről véleményét illeti a' nm. orsz. választmány, azt hogy a' főfelügyelés nem valamely sok tagból álló orsz. küldöttségre, hanem inkább Pest megyének szavazattal felruházandó egyik alispánja, és Pest várostól kinevezendő egy egyed segítségé mellett egy Buda-pesten lakó nagy tekintélyű 's a' nemzet által választott férjflura bizassék, a' ker. választmány is magáév teszi, 's e' tekintetből legjobbnak tartaná, hogy az emittett főigazgatásvegettönként értődvén, hogy az országnak országgyűlésről országgyűlésre mindenkor teljesítendő jelentés és számadás föltétele mellett, a' fenemlített megyei és városi segéd személyzettel a' koronaór bizatnék meg, mint ollyan, ki különben is a' nemzet által választatván, a' n n a k bizodalmat leginkább bírhatja. Szinte osztozik a' választmány azon véleményben is, hogy a' színház igazgatói hivatal tovább is olly ovásokkal és elvek mellett tartassék fen, mint a' mostani igazgató viseli, havi segédjével a' már fenemlített okoknál fogva csupán csak 1000 pengő forintot kíván továbbra is a' választmány fordíttatni; az eképm. fenmaradandó 4000 pengő forint a' tőke kiegészítésére levén fordítandó. Az 1840: 44. t. cikkben említett dunaparti telekhez mindaddig, míg a' buda-pesti közönség általánosabban meg nem magyarodik, 's a' 24,000 p. frt. kamat 's ada annyira nem növekszik, hogy rajta egy a' nemzet méltóságának megfelelő új színház nem építtetendik — a' nemzet részire fentartassék, szükségesnek véli a' választmány. Helyesnek ismeri végre azt is, hogy színészeket, hangászokat és dalszínészeket képező intézet (Conservatorium) alapítására előkészületek tétessenek, 's e' végre a' 24,000 frnyi kamat egy harmadának kamatja tőkésítettessék. Mi utóljára színház-igazgató Bartay E. és a' pénztárnokok által beadott folyamodásokat, mellyek szerint ezek havi 's illetőleg évi díjjaikat fölebb, amaz előbbi t. i. 1333 frt 20 kr. imezek pedig évi illetőségüket 400 frtől 800 frtra emeltetni kérik — illeti: az előbbi színház-igazgató kérelmét a' már fenemlített azon oknál fogva, hogy a' 16,000² kamatból fenmaradandó 4000 frt a' tőke-kiegészítésre lesz fordítandó, imez utóbbiakat pedig, mivel különben is az ország tisztviselői levén, ök évi fizetéssel illelőn vannak ellátva, a' színház melletti fáradozásaiért pedig 400 p. frt évenként egyikök részére elegendő jutalom, nem véli teljesítendőnek a' választmány; a' színház igazgató azon kérelmét egyébiránt, miszerint részire a' tőke letartóztatott 's biztosítékul a' pénztárban tartott 1800 pftját visszaadati kívánja, pártolja azon tekintetből, mivel a' folyamodó új és több pénz ruházott 's hihetőleg ruházand továbbra is be a' nemzeti színház ruhátárába, semhogy az említett 1800 p. ft. nak biztosítéképen letartóztatása szükséges volna.

Idő függesztjük a' néhány magyarul még nem közölt k. k. választ: Kegy. kir. válasz az ausztriai tartományokban divatozó lehuzási díj megszüntetése iránt, f. évi nov. 6án fölterjesztett fölírásra. Ö cs. 's ap. kir. Föls. nevében: az ausztriai tartományokban divatozó lehuzási jog iránt a' KK. és RRnek nov. 6kai fölírásában fölterjesztett kívánat tárgya kormányeséki tárgyalásra tartozván, ö Fels. ennek minélelőbbi megkezdésére a' szükségeseket megrendelendi 's határozatát azután kiadandja. Egyébiránt stb. — Kegy. k. válasz a' bányatörvénykönyv iránt f. é. sept. 3kán fölterjesztett fölírásra. Ö cs. 's ap. kir. Föls. nevében: a' KK. és RR. által f. é. sept. 3kai fölírásban fölterjesztett bányatörvénykönyvi javaslat, az ottan t. v. nyelleg szabályzandó, részint magánybányászok, részint ezek 's a' kir. kincstár közti sokféle viszonyok különbségénél fogva, minden oldalról kellő 's érett tárgyalás és befejezés végett kissé több időt kívánván, ö Fölsége, ki a' magány 's közjyak e' nevezetes forrása körül világosabb és határozottabb törvények alkotását maga is ohajtja, e' valóban legfontosabb tárgyat minden gondnal és ügykezettel kegyesen megfontolandja, 's e' fölött a' legközelebb országgyűlésen érdemleges kegyes határozatát kiadandja. Egyébiránt stb. Kegy. kir. válasz első Mátyás kir. könyvtárebéli kéziratok kikerestése iránt fölterjesztett fölírásra. Ö cs. 's ap. kir. Fölsége nevében: a' KK. és RRnek I. Mátyás magyar király könyvtárebéli kéziratok kikerestése iránti fölírását illetőleg ö Fölsége mindazokról, mik ezen ohajtás teljesítésére a' fenforgó körülmények közt történhetnek, kegyesen gondoskodandik. Egyébiránt stb. — K. k. válasz a' belkereskedés 's müipar fölvirág-rása iránt f. é. sept. 13án fölterjesztett fölírásra. Ö cs. kir. Föls. nevében stb.: mennyire legyen szívén ö cs.

kir. Főlsége kir. tiszte és hatalma szerint, hogy föltette szeretett Magyarországnak kereskedése minden-
kép előmozdítassék 's így a' nemzeti ipar élénkebbül nö-
vekedjék, az ez ügybeni legújabb rendeletek bővebben
tanúsítják, semhogy kéteskedni lehetne, miszerint az
ország Rdei át nem látják azt, hogy kívánságaik sikere-
sen megelőztettek. Hogy e' tárgyban az ekép hajlandó
Főlség kielégítésére lépések nem tétettek, a' legsúlyo-
sabb körülményeknek, mellyeknek parancsolni ő Föl-
sége hatalmán tul esik, tulajdonitandó. Ő Főlsége dicső
gondjainak főrészt ezen tárgyra szánta, 's meg is van
arról tökéletesen győződve, hogy Magyarország anyagi
jólétének 's a' birodalom javának előmozdítására bi-
zonyosabb eszköz nem vezet, mint melly az anyagi szük-
ségek legszorosab összekapcsolásából ered. Mindezek-
ért hobbem misem ohajt, mint hogy Magyarország és
kapcsolt Részének 's egyéb örökös tartományainak ke-
reskedési viszonyai, az 1790: 10. t. cz. rendelete kü-
lönben is épségben maradván, minélelőbb viszonyos
hasznuk és javokra rendeztessenek el 's nem is kétkedik
ő Főlsége, hogy a' KK. és RR. azokat, mik ezen üdvös
célzél hátráltaták, maga idejében teljes igazságszeretettel
kiegyenlítették 's azok iránt, mik azon akadályok elhár-
ítására saját részükől is munkálkodandnak. Ő Főls.
azért a' KK. és RR. f. e. sept. 13ki fölírásukra nézve
kegyesen nyilatkozatni parancsolá: hogy a' legközelebb
országgy. alkalmakor azon eszközöket kegyesen köz-
lendí, mellyek mind két részűli kereskedési viszonyok
szerencsés kapcsolási összekötésének elérésére meg-
kívántatnak. — K. kir. válasz az 1832 6: 21. t. cz. fo-
ganatosításra íránt f. e. sept. 9én fölterjesztett fölírásra.
Ő cs. k. Főls. nevében 'sat. Miután magából a' t. RR. f.
e. febr. 28ai alázatos fölírásából, mellyel a' RR. a' visz-
szakapcsolt Részek törvényhatóságát követeknek közük-
be leendő küldésére legfelsőbb kir. tekintélynél fogva
szorítottani szorgalmazzák, kiviláglik: hogy a' fönne-
vezett t. hatóságok a' be nem teljesített kötelesség mi-
att, mellyel az 1836: 21. t. szerint tartoznak, a' kir.
ügyvédnek a' kir. ítéltábla előtt indított pere által meg-
kerestettek; ezen illy az 1498: 1. 1635: 79, és 1662:
23. t. cz. szellemének megfelelő eziránti rendelkezés
helyzetében, ő Főlsége ezen tárgyat továbbra is tette-
ges törvények ösvényén hagyni elhatározá; egyébiránt,
a' KK. és RR. fölíratának második tárgyára és a' t. RR.
f. e. sept. 9iki ugyanez érdemben fölterjesztett újabb
fölíratára nézve, magát legfelsőbb ügy a' jelen feb. 29én
3884 sz. alatt kelt, mint mult országgyűlés alatt 1840.
april 30án 5512. sz. alatt kelt kir. válaszokhoz szab-
ja. Miután pedig a' tetteges visszakapcsolatás előleges
kérdései a' munkálkodó bizottság által már tárgyalat-
tak, ezeknek azon része, mellyek törvényhozási intéz-
kedést igényelnek, a' t. RR. a' legközelebbi or. gyűlésen
tudtul adandó, és az azon idő alatt ő Főlsége által min-
den legszükségesbe megrendelendők lesznek, mik a'
visszakapcsolatási ügy tökéletes befejezésére tartoz-
nak. Egyébiránt. 'stb. — K. kir. válasz a' katonai élelme-
zés és szállászás tárgyában nov. 5kén fölküldött fölí-
rásra. Ő cs. k. Főlsége vette a' KK. és RR. f. e. nov.
5ki fölírását, mellyben a' k. előadások 1ső pontja iránt
nyilvánítják véleményüket. 'S jöllehet ugyan a' kárpól-
lás elvében, melly szerint ezután Magyarorszában a' ka-
tonatartás szállászás és szállítás a' legfelsőbb k. kinc-
sár által lesz kiszolgáltatandó, ő Főlsége kegyesen meg-
egyezék, 's egyszersmind a' KK. és RR. által előleg az
évenként fizetendő egy millió pfny megajánlott össze-
get, ezuttal a' többi e' tárgyban országgyűlési hozan-
dó intézkedésnek alapjaul kegyesen elfogadjá; azonban
ezen elv gyakorlati alkalmazása módjáról, melly a' leg-
felsőbb szolgálatnak 's az ország körülményeinek meg-
felelő legyen, ő Főlsége a' KK. és RR. k. a' jövő or. gyű-
lésen körülményes terveket közlend; az országban ál-
landón fekvő vagy átkelő katonaság élelmezése és száll-
lászásának jelen módja az alatt szükségképen minden
részben épségben fönmaradván. Egyébiránt 'stb. — K. k.
válasz a' katonai kihágások tárgyában apr. 30án 1840.
's f. e. sept. 9én fölterjesztett fölírásokra. Az 1751 évi
katonai szabályzat 10. cikke a' katonai kihágások körül
tartandó nyomozási és fenytitki módot megrendelven,
nem annyira újabb törvény-alkotásnak szüksége forog
fön, mint a' fenidézett szabályzat parancsai teljesítésé-
nek; ő Főlsége tehát a' KK. és RR. nek 1840. april. 30-
kán 's f. e. sept. 9én e' tárgyban fölterjesztett alázatos
fölírásra válaszul adatni kegy. megparancsolá: főkivá-
nat, hogy a' polgári és katonai hatóságok közt álló hiva-
tatos érintkezés kötelekei 's a' kedélyek kölcsönös bé-
kéje 's összhangása, mellyek nélkül azok közt a' leg-
felsőbb szolgálat 's közigazgatás ügyeinek helyes vitele
fön nem állhat, mindkét részűli sértetlen szilárdul tar-
tassanak fön, és mik a' dolgok ezen kellő rendével el-

lenkeznek, 's a' köz- vagy magányosak bátorlétét neta-
lán veszélyeztetnék, kéréllhetlenül boszultassanak; 's
ezek folytában egyszersmind az ország és kapcsolt Rē-
szeiben levő katonai itélőszékeknek 's az országban szét-
helyezett seregek kormányainál, szigoru felelősség ter-
he alatt, illető módon rendeltetett, hogy a' katonaság
az elkövetendő kihágásoktól szigoruan tiltassék el 's ha
reményen kívül ilyenek történnék, az, mit a' jog és i-
gazság igényel, kellőleg szolgáltassék ki, jelesül pe-
dig a' katonai kihágások iránt fönálló törvényes szabá-
lyok hajtassanak végre, 's különösen azok is, mellyek-
et az 1751ki katonai szabályzat 10 cikke magában foglial,
legszorosabban tartassanak meg; minden tudom-
ásra jövendő kihágások természetökhöz képest szilár-
dul minden szigorral megbüntettessenek, a' büntettesek
azonban előbb ne ítéltessenek el, míg a' fönidézett sza-
bályzat szerint a' szükséges vizsgálatok az illető politika-
i törvényhatósággal közös egyetértésben saját mód-
jukhoz képest meg nem fognak tétetni; továbbá hogy az
ezek után hozott itélet az illető politikai t. hatósággal köz-
zöltesse, 's a' legfelsőbb katonai kormány utján a' kir.
Htótanács tudomására is adassék; hogy továbbá, meny-
nyiben itélet szerint a' kárpótlás is megrendeltetett, en-
nek a' katonai felsőbb törvényszékhez folyamodás,
vagy ha ennek végzésében meg nem nyugodnék, vagy
ha a' kihágó elmarasztaltatása a' károk megtérítéséről
nem intézkednék, szükséghez képes rendesen megpörteni
is a' károsító személy törvényszéke előtt, melly mind a'
két esetben a' polgári törvényhatóságnak megjelente-
tetik, szabadságában maradjon; ha pedig mind e' mel-
lettesetek fordulnának elő, hol a' többször érintett ka-
tonai szabályzat fönálló rendeleteinek mellőzésével,
katonai kihágások előleges vegyes vizsgálat nélkül,
csupán fegyelmi uton büntettessenek, illy szabálytalan
eljárás megsemmisítessék, 's a' megrendelt vegyes viz-
sgálat és az eset rendezett elintézése utólag határozat-
sék el, 's ezekhez képest ő Főlsége azon esetre nézve
is, mellyet a' KK. és RR. sept. 2kai fölírásban fölter-
jesztettek, a' szükséges intézkedéseket a' főnebbiek
szellemében megrendel; más részről azonban hiszi,
hogy a' polgári törvényhatóságok is a' kedélyek ösz-
hangzásának fönartása végett részükől is mindent
megteendnek, 's azon esetekben, hol a' polg. rend e-
gyedei katonák elleni kihágásokra okot adandnak, ily-
lyen kihágók hasonlóan súlyos feleletteher és érdemlett
büntetés alá vonandók. Egyébiránt 'stb.

Pestmegyei közgyűlés (folyt.) Hosszszabban,
habár nem egészen a' tárgyhoz, szölt egy más th.; ki
először a' fölött nyilvánítá örömet, hogy itt olly téren
állunk, hol idegen befolyástól tartanunk nem kell, mi
szerfölött nagy fontosságu az elő t, ki tudja, hasonló be-
folyások által mint szoktak elméletileg remekül átgon-
dolt 's kidolgozott terveink a' gyakorlatias mezején meg-
bukni, hol merő alkudozások közt foly az idő. míg vé-
gre ép azt, mi a' tárgyban legjobb volt, lealkudják. Beszél
aztán váltó törv. hiteltézet, 's egyéb külföldi institu-
tiókról, mellyek a' tapasztalatlan magyarnak több kárt
mint hasznót okoztak; 's mellyek ha azokat egyik hazánk-
flának biztatgatásán indulva, még sokáig tőrjék, az egy-
szeri czigány ló sorsára juttatnak 'stb. Ez indítványra
nézve illyesmitől nem tarthatni, mert ehez nem kell több,
mint bizonyos fokú erkölcsiség 's nemesség érzete, hogy
igy szólhassunk: mi magyarok akarunk lenni 's műpart
honi szükségink szerint hazai műpart teremteni; de mel-
vel sorompók vesznek bennünket körül, 's lenyűgöze
tartják parányi erőnkét, olly eszközökhöz nyúlunk, melly
ezelőhöz vezet. Ez által gyárak fognak létre jöni, 's ha-
bár eleinte nem is leszünk egészen mentek a' külföld be-
esempezett fényűzési czikkeitől, szükségink lényeges
része hazai iparművekből fog fűdözteni. E' szándékunk-
ban ezen célra minden jobb érzésű kezét fog velünk,
ellenünk pedig nyíltan senki sem léphet föl, mert törté-
neli igazság, miszerint ha volt is kormány, melly bármi
okból egy időn át nélkülözésre szorítá alattvalóit, nem
létezett ollyan soha is, melly a' népet örökös szegény-
ségre kívánta volna kárhözatni. Hiszi ennél fogva szó-
ló, hogy a' RR. dek meg levén győződve a' kérdéses i-
dítvány hasznáról, azt általános többséggel pártolá-
sukba veend k. Ezután saját szerű beszéd következék,
melly némileg eltérve az eddigi komoly tárgyalási modor-
tól, kedélyesen de azért nem kevésb nyomatékkal ter-
jeszkedik ki a' kérdésben fo gó indítvány fölött; szölt
igenis helyén látja, hogy e' tárgy itt 's nem másutt pen-
dített meg, mert tekintsük e' megyének bármi okira-
tát, fölleljük benne a' nyilatkozatot; Mi itt összejöttünk
h gy a' haza közös javáról gondoskodjunk; e' nyilatko-
zatra a' megye szerkezeténél fogva hivatva érzi magát,
's mégis most ne lett volna helyén e' teremben olly indít-
vánnyal lépni föl, melly tagadhatlanul az egész hon kö-
zös javára irányoztatik? Ha tehát e' terem nyitva áll sok
kisebbszerű ügynek is, kívánja szölt, hogy ez jelen
indítványra nézve is engedessék meg, valahányszor a'
nyilvános föllépést az egyesület érdeke szükségessé
teszi. — Itt szölt a' karzat azon felére tekinté, honnan
válogatott hölgykoszoru élénk figyelemmel kísérté sza-
vának minden egyes hangját 's elmondá, mikép nem szé-
gyenlett egykor Franklin durva darócza öltözve közhe-
lyeken megjelenni, 's mint lön ez által honának nemzeté-

nek jöltevője. Mondjuk ki, hogy dicsőség habár legdur-
vább hazai kelmével is ruházkodni, 's meglátjuk, az ál-
dás nem marad el. Mondatik hogy ehez resignatio kell;
szölt: ez igen elszomorítja, mert nem hívé, hogy a' ma-
gyarnak akkor, midőn hazája emelésire szólítottik, re-
signatióra legyen szüksége; 's mi az, mi itt fölünk kíván-
tatik? csak azon ohajtás, hogy minden jobb honfi néhány
éven át ne vesse meg a' honi gyártványt azért, mivel dur-
vább a' külföldinél; néhány év mulva már leendnek finom
szövetünk is. Mondják ki csak lelkes hölgyeink, hogy
termek nem tárvák más mint így öltözött hazafiak előtt,
's a' magyar ifju mondja ki: hogy ténzra nem hi föl mást,
mint a' haza javát tetteleg pártoló honleányt, szóval vál-
jék csak divattá a' honi ügy mint eddig divatszertű volt
a' külföldi, látni fogjuk, hogy ténzra nem sokára nagy és ki-
csiny hazai készítvényt viselend. Ha ez egyszer bekö-
vetkezett, vége lesz a' tömérdek esőnek 's az őszesa-
ládok romjain nem fognak álnok családok gazdagulni; ek-
kor aztán ismét finom posztóban tánczollhatunk, ha t. i. még
tánczolandhatunk. Végül rosálja, hogy ifjaink egy idő
óta nem vesznek olly élénk részt a' megyei nyilvános é-
letben, 's hiszi hogy ha minden megyében 50—60 lel-
kes ifju apostolkodik ez ügyben, nem sokára közkedves-
ségűvé lesz a' még most nem eléggé ismert 's azért tán
kellően nem méltányolt eszme. — Váratlan 's azért igen
meglepő volt az erre következett nyilatkozat, mellyben
szölt meggyóná eddigi hibás vélekedését, 's e' perc-
től fogva megváltozott meggyőződését. Hogy Cicero
Roscius ártatlanságát bebizonyítá, 's annak büntetés aló-
li fölmentését kieszközölé, azt az örökhírű szónok e'
tárgyra vonatkozó beszédének többszöri olvasta u' a' n
megfoghatóan találtuk; de hogy férli korunk legszebb
éveig képzett 's meggyődéssé erősült véleményünket val-
lamelly statustani élektérésre nézve egyetlenege szó-
noklat kifogatni helyébe utat az eddigivel merőben el-
lenkezőt állítani képes legyen, ezt megvalljuk, nem hit-
tük, 's mióta látunk 's hívökké levünk, azóta a' statustani
képzettségéről honunkban máskép kezdünk gondolkodni.
A' vallomás rövid foglalata köv: védvám-rendszert Ma-
gyarorsz. részéről mindenkor létesíthetlen 's a' nemzetre
nézve káros következtű kísérletnek tartotta, mivel az
illetők mindig birandnak eszközökkel, a' nemzet bármilly
erőfeszítését e' célra paralyzálni, mi által, siker nem
mutakozván, minden illyes vállalkozás előbb utóbb ön-
magától meg fogna szűnni; most azonban ellenkezőről
győződött meg, mert világosan áll előtte, miszerint ke-
resked. mérleg-fönartás tekintetében bármily tegyenek is
az egyesület céljainak akadályoztatására, ebből nem
ránk, hanem másokra fog kár és veszteség hármolni.
Hogy pedig annál inkább kitüntethesse szölt meggyőző-
dését, megyeileg pártolotni kívánja az indítványt még
azon esetre is, ha ez némileg az adózók terheletésével
járna is, mert ugymond ő, szívesen viselhetik adózóink
néhány évig e' kissé nagyobb terhet, azutáni jó nyereség
fejében, melly nyereség iparunk fölvirágzásával min-
den osztályra de különösen az adófizetőkre el fog követ-
kezni. Ezután jó időig beszélt bizonyos ur, kit a' hall-
gatóság hihetőleg rég egy ismér mint a' legszükséző jobb-
oldal vitéjét, mert egész beszéde folytán olly élénk con-
versatio fejlett ki a' közönség soraiban, hogy beköött
szemmel sem lett volna nehézkitalálni, szölt mellyik
oldal embere. Hosszas beszédéből sikerült megismerni
megtartanunk: hagyjuk ez ügyet magára, ha az eszme
practicabilis, nagygya fog fejteni az egyesület öne-
jéből is; egyébiránt azon legyünk hogy az örökös tar-
tományokali viszonyok sértetlenül fönartassanak, a'
miért is kérdéses indítványra nézve, ha mégis hatóság-
lag akarjuk azt pártolni, ő föls. intézendő fölírást javasol.
— Az egyh. rend egyik tagja ugyanazon Lis t tanárra
hivatkozik, ki mindjárt gyűlés kezdetén K. által bemu-
tatva, megélejtetett, 's nem hiszi hazánkra nézve üd-
vösnek a' védvám-rendszert, mivel ugyanecek Lis t
orsz. gazdálkodási tana szerint, védvámrendszertől e-
gyedül ott remélhetni hasznót, hol erre nézve szüksé-
ges elemek (millyenek p. o. heverő tetemes pénzerű, mu-
kat igénylő sok kéz 'stb.) léteznek; nálunk mind ez ni-
jányzik, mi külföldiek nélkül iparvállalatoknál mit sem
kezdhetünk. Ne vigyük az ügyet megyei körbe, marad-
jon az socialis téren, de határozást semmi esetre ne hoz-
zanak a' RR. dek, mivel az egyesület alapsabályit sem
ismérjük, mindenek előtt ezeket kellene itt fölolvadni
'stb. Azon th., ki két nappal előbb rosálja, hogy indítvá-
nyokkal vesztegettetik az idő, hisztóriából mutogatá,
miszerint illy elzárkózási rendszer, millyenről itt szó
van, épen nem új hazánkban; I. Ferdinandig voltak az
országban rakhelyek, hova minden külföldi kelme száll-
lított, 's így a' nemzet mindíg tudta: mi jó be külföld-
rül hozának, 's e' behozatalt az orsz. belsűkségei után
mérésékelté. T. vábba kimondja, hogy ő eddig is, hol csak
leheté, honiakból fűdözé saját és családja szükségét;
de neve aláírásán illyesmire soha sem kötelezendí ma-
gát; egyszersmind mielőtt a' megye ez ügyben határoz-
na, választmányi vizsgálat alá kívánja vétetni az egye-
sület alapszerkezetét. Köv. szónok elmondja, miként
nemzeteknél három ut van vagyonszerzésre: fegyveres
foglalás, kereskedés, földmivelés; az elsőnek kora ránk
nézve rég lejárt; kereskedésünk állapotját mutatják azon
keserű recriminatio, mik a' nemzet részéről 50 év óta
tétetnek a' nélkül hogy biztatgatásnál egyebet nyerrék
válaszul; nines hát egyéb hátra, miből ez orsz. anyagi
jölleteményelhető, mint a' földmivelés. Nem akarja szó-
ló hosszasan fejtegetni, mi silány 's ingékony alapon
nyugszik ott a' nemzet fölvirágzása iránti minden re-
mény, hol a' nagygya emelkedés egyetlen egy forrása
a' földmivelés; itt csak hazánk állapotját akarja földmi-
velési tekintetben szemügyre venni Izzadás közt szánt-
juk 's vetjük be földünket, izzadás közt aratjuk a' ter-

mest, ha van; 's mindezt kiért? egyikét uzsorás gazdagságért, mert kereskedésünk nincs, egyesek nyereségre vágya határozza egyetlen kincsünk, nyers terményünk becsét; e föltött az egyedárusok nem, mint közgazdálkodási elvek szerint tenniök kellene, nem a' vevőnek tudják be a' fizetett nagy kiviteli vámokat, hanem lehuzzák mindjárt a' terasztonél a' még majd csak fizetendő, vagy mindkettőre róják; ha pedig olykor ellenkező is történik talán, akkor bizonyosan egy rókáról két bört huznak. Illy helyzetben minden törvényszerű ut, melly sikert biztosít, haladék nélkül használható, pedig az indítvány ilyen, mert föl akarja menteni e' hazát egyedárusok zsarolásától, helfogyasztáson alapuló terasztonét, 's honi vásárra számítható helipart kíván előidézni. — A' papi rend egy más tagja, ma nagyobb szorongással mint valaha, így hallatá szavát: némelyek a' főnforgó indítványban nem látnak kevesbet, mint irlandi forma repealt, vagy tán hasonmását azon lépésnek, melly Amerika részéről első volt az anyaországától elszakadásra; ha itt illyesmit csak messziről is sejteni lehetne, szóló első ragadna zászlót hogy mint 2dik Kapisztrán e' hitlenek ellen apostolkodjék. Itt nincs másról szó, mint külföldi gyárokat 's tőkepenzeseket hazánkba édesgetni 's ez uton honi ipart teremteni; ámde erre ép úgy nem elég kimondani: jó, én eddig is, hol csak lehetett, honiból ruházkodtam, ezután is így teendek, de ősi szabadságunk szem előtt tartva magam senkinek sem kötelezem le, — valamint a' házastelek kellő megnyugtató 's jövőjök föltött biztosítására nézve a' szereltem maga nem elegendő, hanem e' föltött még más állandó kapcsolás is van szükség, mi a' főnkített célzatra nézve nem lehet kiméletesebb mint ép az aláírás utáni kötelezés. Különböző szövegeket hiszi, hogy jelen indítvány az leend e' hazának, mi Mathew atya föltötte Irland elszegény népének, t. i. vezető azon ösvényen, mellyen a' hazafiság nélkülözni tanul, hogy kikerülve a' fényűzés enyészettel fenytő mélységeit, biztos jövőnek mehessen elibe. (Vége köv.)

A m e r i k a.

Vivancot, a' perui triumvirek egyikét véres ütközet után elfogták 's az ideiglenes kormánytanács öt mint lázadót, 's a' közjólét veszélyes ellenét számüzéssel büntet. Castello, ki e' tartomány más részeiben Vivancoéhoz hasonló szerepet játszik, sergestül sebesen közele a' fővárosához, mi által Lima polgárai nem kis remegésben vannak. Kik a' tábornok hatalmát 's vas következetességét jellemét isméri, azt állítják, hogy a' kormánytanács nem fog ellenszegülni Castello akaratának, 's őt azon magas állásban, mellyre önére jöböl emelkedék, meghagyandja. — Rosas a' buenos-ayresi republica mostani dictatora, végre megegyezett abban, hogy a' kereskedés Paraguay folyón ugyancsak Paraguay köztársasággal újra megkezdessék azon föltét alatt, miszerint a' belföldi hajók szoroson eltiltatnak minden érintkezéstől akár a' föllázadt tartományrészek lakosival, akár pedig azon bármiféle partvidékekkel, mellyek unitariások hatalmában vannak; köztudomás szerint az unit. Rosasnak engesztelhetlen ellenségei. — A' közvélemény külön árnyéklatai, változásai 's új meg új idom szerinti alakulása Éjszakamerika egyes állodalmban leginkább szemügyre vehetők azon alkalmakkor, midőn a' külön statusokban a' kormányelnök föltötti szavazás megkezdetik; ilyenkor, ugyszólván, szám szerint kimutathatni, mellyik vélemény minő súlylyal bír az összes népség meggyőződés mérlegén. Mi ez ideai szavazatarányokat illeti, ezek úgy mutatkoznak, hogy a' mérséki lapoknak okuk van állásukkal e' részben megelégedni. A' két fő elem: whig (mérséki) 's radical párt küzdelmei folyton folynak ugyan, azonban a' győzelem mindinkább a' mérsékpártiakhoz látszik hajolni; 's pedig úgy, hogy a' kisebb statusokban, millyenek például Vermont, Maryland, 's radicalok egészen háttérbe toltak; egyebütt, hol nem sokkal ezelőtt radicalok bírtak szerfölötti túlyomósággal, tökéletes súlygyen kezd kifejteni, mint p. o. Pennsylvaniában 1840 óta a' radicalismus szakadatlan növekedésben volt elannyira, hogy utolsó előtti szavazáskor ezen statusban a' mondott pártnak 23 ezernyi többsége volt, mi most annyira csökkent, hogy a' kormányelnök föltötti szavazatok utolsó alkalomkor whig 's radical részről majd egyenlő számuak voltak. Végre olly statusokban, hol eddig e' két ellenkező elem egymással súlygyent tartott, a' mérsékpártiak tetemes szótöbbséggel bírnak; ilyenek Ohio, New Jersey 's b. Az egyedek, kik föltött a' véleményharcz úszpontosul: Clay, Polk 's Van-Buren; ezek közül kétségkívül legerősb labon áll az első, mit egy részt azon körülménynek tulajdoníthatni, miszerint Polk személyisége mind ekkorig sokkal alább rendelt szerepet játszott, hogy sem töle félni kellene, más részben pedig azon sikerűt ügyes fogásoknak, mi által Clay bárati nemcsak eltántorítják Van-Buren leghőbb pártolóját át. Ehez járul még egy más igen kedvező körülmény is; t. i. Webster ki népszerűsége által honosi közt igen nagy befolyással bír, 's képes lenne csupán önére jére támaszkodva maga számára ez ügyben diadalt víni

ki, nem rég igen számos gyülekezet előtt tart beszédet Clay mellett, 's többi közt föltötte így nyilatkozik: Clay jellemének fővonalmi: nyíltság 's becsületesség; értelmi magas képzettsége 's becsületes magaviselete kétségbe nem vonathatók.

Spanyolország.

A' M. Chronicle egy levelet közöl Bayonneból, melly némi világosságot vet az újabb események hőseire; nem lesz érdektelen Primre vonatkozó részét tudnunk. Primet azért fogták el, mert gyanakodtak, hogy részese a' Narvaez elleni gyilkos merénynek. Beszéli azt is, hogy Ametller tábornokkal levelezett 's levelei kézre kerültek. A' vád utóbbi részét azonban nem hiszem, mond levelező; nem azért, mintha föl nem teném róla, hogy tulajdon atyjának is ellenszegülne, kivált ha ez által pénzszomjának 's hiúságának eleget tehet: hanem, mert a' demokrata grófhoz, a' republ. aristokratához 's az ön akarata elleni reussi hőshez senki sem viseltetik bizalommal, legkevesbbé pedig hajdani barátjai, a' centralisták, ezen férfiak, kikkel levelezésben állónak mondatik. Ki sem tudja jobban nálam, mond levélíró, melly kiirthatatlan gyűlölséget, háttartalan megvetést nyilvánítottak Ametller, Ballera 's Martell Prim ellen. Igaz, hogy ő fájlalta előbbi magaviseletét, de ezt akkor tevő, midőn azon 30 ezer tallérból, mit Krisztinától lelépéseért kapott, egy real sem volt már. Az is való, hogy alázattal 's forrón igyekvők Londonban a' bergarai hőssel beszélni, de ez által visszautasították; igaz, hogy Mendizabalhoz is fordult Parisban, de ez ajtó mutatót neki; igaz, hogy Madridban nem rég a' progressista párt vezére előtt a' fájdalom 'sbánat forró könyűt hullatá 's a' megtért juh bevételért rimánykodék, igaz, hogy mindezt megtehette a' sikert, mert az ember nem aczél, pedig az aczél is meghajthatni 's az sem lehetlen, hogy a' reussi gr. mély töredelmében a' legelső 's legkétségesb kalandra rohan, melly kínalkozott, hogy bánaat őszinteségét megmutassa; mindezt való lehet: de mennyire a' spanyol pártokat ismerem, mond az író, pedig jól ismerem, még adatokra várom, hogy elhigyem: mikép Primet olly férfiak avaták titkos terveikbe mint Martell, Ballera 's Ametller.

A' statusper körüli újabb intézkedések gyorsan haladnak, biztos kulfők szerint azonban semmi nyomatkozás bizonyítványt sem eredményeznek Prim ellen. E' közben egyik bíró, Concha tábornok baszk tartományok főparancsnokává nevezetett, Albarni vádlónak pedig jövedelmes hivatalt ígérték a' gyarmatokban; mi sem első sem utolsó jutalmazás mód árulkodóknak ugy Spanyolországban mint másutt. Milly labon áll különben a' spanyoloknál az igazságszolgáltatás ügye, gondolhatni azon körülményből, miszerint Calvo y Mateo hajdani követ 's tisztas aggastyán, az Eco del Comercio kiadó-tulajdonos szerkesztőjével, mert egykor némi Narvaez elleni merény tudásai voltak, már egy év óta ül fogóságban 's még ítéletet nem kapott; a' szinte korábbi vétségért vádolt Prado pedig, ki betegeskedése miatt kezesség mellett kiszabadult, Portugáliába szökés által menekült meg újabb befogatástól. Az Eco, Clamor publico, Espectador aláírási ívet nyitottak a' sok polit. fogoly családjai gyámolítására. Különösen Albacete tartomány 's városban nagy az elfogottak száma. Lujan ezredet 's hajdani kövelet, ki Espartero kormányzósága alatt huzamosb időig Izabella tanítója volt, 's különben is mérsékelt gondolkozású, szinte száműzék Madridból. Éjjel nappal fegyveres csapatok járkálnak Madrid utcáin, minden rendtelenségi kísérletet elnyomandók. Elfogadván a' congressus nov. 8d. mint már említők, a' válaszfelírást, más napon a' statusreform föltött kezdtek vitatkozni, mi 3 — 4 heten fölemészt; mert ámbár a' túlyomó többségnek nem igen lesz baja azon parlamentararis meghökkenésekkel, miket másutt pártok taktikája 's észszurlódások szülnék, még is rettenetes szöbbség uralkodik. A' Journ. d. Débats madridi levelezője a' spanyol parlament vázlatát közölve megjegyzi: hogy a' válaszfelírás tárgybéli vita tizenhárom napba került 's negyven szónok beszélt, többen kívül két három 's négy ízben; 's bár a' tanácskozási rend szerint csak három tagnak szabad valamely tárgy mellett 's ugyanannyinak mellette szólni, kétszer azonban egyiknek sem: mindazáltal némelyik négyszer is beszélt. Ha egyik szól 's a' másik felel, amaz megint beszélni kíván, hogy magát igazolja, aztán ismét az igazolást igazolandó 'stb. Egyedül a' válaszfelírási vita 150 sűrű nyomata- u oldalt foglal el a' naplóban, mi két közönséges Sr. kötetet képezne. A' követeknek azonban meg kell adnunk, hogy föltötte pontosan jelennek meg az ülésekben. Ülés idejét minden hónapra meghatározzák, jelenleg négy órányi az 's I — 5 tart; mire olly szigorral vigyáznak, hogy az elnök nem egyszer osz-

latja el beszédközben az ülést 's a' szónok javaslatát vagy lelkesülését nem ritkán más napra kénytelen haslasztani. Általában véve minden zajtalanul 's heveskedés nélkül megy; a' terem kicsi 's a' követek ülőhelyei az elnökszékhez igen közel kört képeznek; az elnök igen nagy szigorral őrködik a' rendfentartás felett 's legkisebb esendzavaráskor metsző pillanatot vet az illetőre, nem ritkán nevében is nevezvén 'stb. A' Journ. d. Débats szerint a' cortes nem volt mindig illy unodalmas, most azonban, miután Spanyolorsz. annyira francia tanács után jár, a' veszteség mellett gunyban is részesül. A' statusreformi első ülésben semmi nevezetes; föerősségül egy szónok azt hozta fel, hogy eddig mindenféle párt, melly hatalomra vergődött, csorbát ejtett az alkotványon, miből azt következteté, hogy az kormányzásra nem használható. Egy ellenvéleményű szónok pedig az indítvány korszerűtlenségét vitatván a' Journ. d. Débats véleményére hivatkozott, de czáfolatul azt nyerte, hogy az tárgyavatlan francia ítélet, melly az ország körülményeit nem ismeri. —

A n g l i a.

O'Connell cselekvésmódja rejtély némelyek, sőt igen sok előtt. Ő, kit a' tory méreg 's cselszövény áldozatul jelölt ki, hogy lenne mire hunyorogni, ha eljövend a' jutalmazás nagy napja, kire egy önkényesen féczelt részrehajló eskütszék, torzképe e' világon minden eskütszéknek, vétek bolyegét süté; mert meg meré mondani, hogy Irland népe nyomoru 's éhezik; kit könyezze a' nép 's megszabadulásán ön életének szentelt győzelmi ünnepet, most felhagy a' repeal és foederalismus bajnokaul esküszik! Mi, kik O'Connellben szilárd jellemet, mély honszerelmet 's békes izgatót tanultunk ismerni, tökéletesen meg vagyunk győződve, hogy a' nagy szabadító mostani viselete azon tábornokéhoz hasonlít, ki bizva katonáji háttartalan engedelmisségében 's bizalmában tervét titokban tartja 's főczélját elérendő vesztett irányu mozgás v. könnyű verekedés által vonja el vagy tartja függőben ellene figyelmét; 's hogy őszinték legyünk, mi mind a' repeal mind a' foederalismust taktikának tartjuk; bár azt sem tagadhatjuk, hogy parányiságunk minden esetre foederalismust ohajtana, ha e' kettő közül határozottan kellene választani. Kormányban egységet, erőt 's szilárdságot szeretünk, szellemit 's anyagit; különben bábjáték vagy olly bonyolult 's rozszul szerkesztett gép, mellynek kerekai, míg az egészet mozgatnák, vagy egymásba vágnak vagy ellenkező irányba törekednek; így is, amugy is hátráltatva a' haladást vagy tökéletesen elferdítve azt. Irland jóllétét hitünk szerint nem az unio felbomlása, nem külön parlament, hanem a' hűbéri rendszer módosítása vagy eltörlesztése virágoztatja fel. 'S ne engedje az anyaország, hacsak mostoha nem akar lenni, hogy kenyértörésre 's nyílt ellenkezésre kerüljön a' dolog. Franciaország, a' szives ölelkezések, csókok daczára 's bármilly nyájasan mosolygott Lajos F. Peelre, semmi esetben az afrikai birtokfoglalásra kedvező alkalmat nem fogja szerencse-kisértes nélkül elszalasztani, annál kevesbbé, mert az arab törzsek nyugtalanságai mindig elég ürügyet szolgáltathatnak megújítani a' hadmozgalmakat 's növelni az afrikai haderőt. Hisz Franciaország 's Anglia mindig kancsal szemmel néztek egymásra. Viszátérve azonban O'Connell eljárására, mi sem tartjuk lehetlennek, hogy a' repealre visszatér, sőt meg vagyunk győződve, mikép ezt bizonynyal teendi is, ha belátása szerint csakugyan repeal lesz az eszköz, melly jóllétet idézend elő; csak hogy nem azon szennyes érdekből, mit egy londoni értekező — bizonyosan tory — ohajt rá mázolni. Ezen jó ur azonban vagy rozsz akaratú, mint gondolhatni, v. vastag tévedésben botorkáz, mi szinte lehetlen! O'Connell nem azért lépett politikai izgató pályára, hogy a' népet ámulásban tartsa 's népszakácsként édes labdacokban adjon mérget annak, hogy mámoros kábultságával anyagi érdekei előmozdítására éljen vissza; nem politikai charlatan ő, ki hona legszentebb érdekei kockáztatása mellett is csak népkegygyel kaczerkodik, mert ez hajt hasznat a' konyhára: nép szava hívá fel őt magányköréből, nem maga toladoké vezérül annak nyakára; jövedelmes kenyérkeresetmódtul vont a' őt a' nép 's kárpótlásul fizeti a' kevesebb O'Connell adót. 'Se' szempontbul vegyük fel a' dolgot 's különböztesük meg Dánielt azoktól, kik polit. divatos eszmék mellett csupán kenyérkeresetből izgatnak. Irlandnak morális kötelessége O'Connellt gyámolítani 's az ő és övéji létezését még akkor is biztosítani, ha mostoha körülmények közt mitsem mozdíthatna hona javáért; mert ne vonták volna el őt ügyvédi dusan kamatozó pályájátul: bizonynyal több haszon 's kevesebb bántalmakban részesülende.

A' spanyol ügyekről a' Standard köv. okoskodik:

a' spanyol ügyek állása igen aggasztó 's jobbra fordulását nem egy hamar reménylhetni. A' spanyol nép egyedül magának köszönheti mostani lealacsonyított helyzetét. Valahányszor szilárdságot és akarathatározottságot nyilvánítanak, mindig rossz időben tevők azt. Espartero elüzetésében meglehetősen egyet értettek, bár súlyos vádat ellene nem hozhattak föl. Kormányja szelid 's a' szó legszorosab értelmében alkotmányos volt. Ő szabadította meg az országot a' cartisták szakadatlan áskálódásától; 's miután ez Spanyolországért mindent tön, mit katonai bátorság 's belátástól várhatni, alig volt ideje az ország belügyei közt széttekinthetni, 's már szöké- és száműzöttkép kergeték tova. Ha ő tulajdonságokat nyilvánított volna, mint millyek Narvaetz legfelsőbb polczra emelék; ha rettentési uralmat alapított volna minden pol. vitatkozás eltiltása 's olly hülsen rendszer behozatala által, melly saját emberei által létesít összeesküvéseket, hogy boszúra kiválasztott egyedeit hálóba kerithesse; ha a' nemzet szük pénzforrásait se reg-elcsábításra, vagy az egyh. rend megvesztegetésére fordította vala: ő még most is spanyol kormányzó volna. Ámde ő megveté a' hatalom ezen kültámaszait, miket más kevésbbé ügyes 's lelkiismeretes férfiak olly jól tudnak használni 'stb. Nem ismerte ő jól a' spanyol nép jellemét, különben terhes körülményei közt gyorsabban 's határozottabban tett volna mint tön. A' spanyol nép testben, lélekben megromlott. Maga a' hadsereg, mellynek atyja volt, 's mit győzelemről győzelemre vezérlett, tömegestül elhagyá a' szerencsétlenség első perczében; tiszték és katonák a' többet igé- rőnek adák el magokat. 'stb. 'stb. — Irlandi lapok telvék repeal mellett 's elleni értekezésekkel 's a' dublini repealgyűlés utolsó havi ülésében O'Connelltől ismét részletes tudósítást olvastak e' tárgyban; mind a' mellett nem tagadhatni, hogy a' repeal megcsilapult mozgalmi mostani stadiumjokban föltötte lassudak. A' foederalismus eszméje Irlandban ép ugy nem talál öszinte viszhangra, mint az angol whigek közt, 's O'Connell említett levelében némi jelenségei látszanak, hogy az 'egyszerű repealhez' visszatérni hajlandó. A' heti jövedelem 839 ft. st. közte 500 st. küldemény Ujyorkból.

Franciaország.

Bugeaud várják 's érkezését fényes ünnepélyel szándék megülni. Mint hírlík, győzelmei dicsőítéseül számos arab foglyot hoz magával; legalább a' kormány Cetteben egypár erősséget alkalmaz azok számára. Mauguin, ki mint francia hitelezők megbízottja, jelenleg kamatok szorgalmazása végett Madridban van, Mon pénzügy-miniszternek a' spanyol adósságok törlesztése iránt tervet nyújtott be, mi a' francia miniszterség mun-

kája 's nemcsak a' francia hanem az angol tőpénzesek igényeinek is megfelel. Ezen tervszerint Spanyolország hitelezőj, követeléseik kora szerint, egyformán lennének kifizetendők, melly esetben négy nagy tőpénzes köteleznék magát illendő föltételek mellett új kölcsönadásra. Mon, ugy látszik, nem idegen a' terv iránt, mert arra számít, hogy az által a' spanyol hitel emelkedik. Alexandriából e' napokban érkezett tudósítások a' kabinetet nem kissé aggasztják; mert azon hiedelemben vannak, hogy Mehemed Ali csakugyan titkosan egyezkedik Angliával a' kölcsönös kereskedési 's közlekedési könnyítés tárgyában; mit az is valószínű látszik, hogy az ősz pasa megapadt erszényének Angliából ígértek segélyt. A' porta minap panaszt tett a' kormányánál, hogy a' francia gőzöseknek török tartományokkal egybekötése nyomán ezek igen nagy részében számtalan folyó- 's rüpi- irat terjesztetik, miknek félreismérhetlen czéljuk: a' kormány tekintélyét csökkenteni 's az alattvalók közt nyugtalanságot 's lázongást terjeszteni. Guizot ezen panaszt tökéletesen méltányolván, valamennyi hajós kapitány 's török birtokbeli ügynökhöz szigorú rendelést bocsátott hogy hasonló törekvéseket lehető legerélyesb módon ügyekezzenek meghusítani. A' belga kir. pár Aumale hgnó megérkezésekor az udvart meglátogatta; 's mivel Leopold kir. valahányszor csak Parisba jő, a' megszokadt kereskedési egyezkedést elő szokta venni, Defaudis b. ki szintén ezen tárgyiatt szándékozott Brüsselbe, utját egy időre elhalasztja. Most, miután Belgium kereskedését a' német vámszövetséggel szabályozta, híhető hogy az alkudozások sebesebben haladnak. A' belga utánnomásoknak is nyakára szándék hágni; mire nézve legjobb eszköznek látják, hogy valamennyi tárca 's regényiró egyesülvén munkáikat olly olesó kiadás útján bocsássák napvilágra, hogy a' belga utánnomók a' versenyt ki ne állhassák. —

Belgium.

Midőn az Augs. Allgem. említést tesz azon munka 4dik kötetéről, melly közoklevelek nyomán a' képviselői kamra egyik jegyzője által orsz. költségen adatik ki, 's mellynek ötödik's utolsó kötetéjő évben jelenendvén meg, ismertet-táru szolgál mindennek, ki Belgium átalakulása iránt figyelemmel viseltek, alkal- mat vesz magának végig tekinteni a' fiatal ország eddig- lelt évein, 's kimondani egy részben meggyőződését ed- digi haladása, más részben sejtelmét jövője fölött. Belgium jövő évben nemzeti élte 15dik esztendejébe lép, sejtetem-gazdag szám a' 18ik brumaire (9ik nov.) óta népek sors-könyvében, 's méltán egy fokul tekinthető a' nemzet-élet fejlődési lépcsőzetén. Ha vizsga szemmel tekintjük Belgium polit. egét, nem látunk rajta legki- sebbke felleget, mi aggodalmat gerjeszhetne a' törv.-

szertü forradalom ez új szülőtte iránt; ha pedig a' jelent- összevetjük multjával, nem lehet nem bámulnunk azon óriási gyarapuláson, melly itt kicsiny kezdetből olly nagygyá fejtett, hogy sokszorosan haladja meg az ak- kor táplált ez iránti legvérmesebb remépyeket is. Midőn Belgium ideiglenes kormányja, így szól egyik nagy fér- flu 1831. jan. 12kén tartott beszédében, a' brüsseli városház tanács termében összeült, hogy a' hon java mi- kénti eszközéséről tanácskozzék, nem volt rendelkezé- se alatt több egy zöldre festett faasztal 's két üres pa- laczknál, mellyek gyertyatartókul szolgáltak a' hon ba- jai fölött virasztóknak; összes pénzerejük pedig 10 fr. 36 cent. állott. 'S e' nép ma, nem egészen 15 év lefoly- ta után ott áll, hogy képes évenként rendkívüli eszközök használata nélkül 12 sőt 20 millió frankot közmunkák- ra fordítani! — A' prohibitiv rendszer egyik kedvencz- gyermeke a' francia kormánynak, 's innen magyaráz- ható ama sok balfogás, mellyekkel e' tekintetben min- den lépten nyomon találkozunk. Franciaorsz. vasgyárai többet dolgoznak föl évenként, mint mennyit a' belföld nyers anyagban nekik nyujtani képes; 's ennél fogva kénytelenek külföldi, különösen belgiumi terményvasat venni nagy mennyiségben; statisztikai adatok szerint a' bevétel évenként szerfölött növekszik, mi természetesen oda mutat, hogy Franciaorsz. ezen czikkre nagy szük- sége van; azonban a' kormány philosophiája ezt máskép magyarázza: csekély a' behozatali vám, 's azért vesz- nek gyárosaink a' szomszéd Belgiumtól évenként több több nyers vasat. Ebből aztán az következik, hogy a' vámot följobb kell emelni, de hogy a' kormány ebbeli lé- pése népszerűtlenné ne váljék, az időszaki sajtó fölada- ta kimutatni, mint szenvednek a' honi bányák évenként olly nagy mennyiségben behozott idegen árucikk föl- dolgozása mellett, 's mennyire atyailag tesz a' kormány ha e' behozatalt minél inkább nehezíti. Illy okoskodás következtében ma már ez első szükségi czikk 150 pctnyi vámot fizet! Ez ugyan nem élénkíti a' gyáripart, de semmi, mert van kettő, ki jó nyereségen osztozik, egyik a' kormány, m á s i k meg a' monopolisták. Mindez né- mi világot vet annak kipuhatolására, mi bírható Belgi- mot a' német vámszövetséghez csatlakozásra, egy- szersmind pedig kezünkbe adja azon esetre a' kulcsot, ha Franciaorsz. nem akarná az 1842ki egyezményt ha- sonló föltételek mellett továbbra is megerősíteni. Fran- ciaorsz. követelése nagyok szoktak lenni, 's azért ha látják, hogy Belgiumnak a' szövetséghez csatlakozá- sa többet vett el Franciaországtól, mint mennyit a' francia pamutkelmékre föntartott engedély adni akar; még is harcz leszen. — A' finomított cukorrali keres- kedés 1840—1844ig egyre csökken.

É R T E S Í T Ő.

A' budapesti Lánchíd részvényeseihez.

Miután a' két hídő szintugy mint a' pesti folyam-oszlop már több idő óta fö- lülhaladja a' Duna színét, a' budai folyam-oszlop rakatása pedig a' mármár töké- letesen elkészült zárgátnak hováhamarabb meg fog kezdeni: a' részvényesek ezen- nel fölszólítanak, hogy a' harmadik részletet, száztól huszával, azaz 100 pen- gő forintot egyegy részvénytől a' Lánchíd-építési hivatalban (Pest föl-Duna sor, 25ik szám alatti ház 2ik emelet) vagy Bécsben Sina Simon Gy. urnál 1844ki ja- nuár 15ó napjától kezdve legföljebb ugyanazon hónap 31ig befizetni ne terheltesse- nek; magokkal hozván a' fizetés följegyzhetése végett részvény- leveleiket is; midőn az illető 5% kamatok kölcsönös kiegyenlítése ugyan 1845ki január 1jétől fog számíttatni. —

A' 47, 364, és 406 számokkal jegyzett ideiglenes részvénynyugtatónyok, továbbá a' 794, 820, 1051—1055ig, 127—129ig 1335 és 1336 számokkal jegy- zett részvénylevelek birtokosai a' föntebbi határidőig egyuttal az eddigelé hátra- maradt második részletnek a' mulasztási kamatokkal együti befizetését is tartoznak pótlani különben e' részvények a' vállalkozó társaság köz birtokába és javára lesz- nek visszazállandók.

A' részvényesek figyelmeztetnek végre, hogy a' befizetett részletek 5% ka- matjai félévenként mindenkor január 15ó és július 15ó napjától kezdve ugyan a' föntemlített helyeken fölvehetők. Pest, nov. 25. 1844.

Budapesti Lánchídépítési választmány. 1—3

Fölszólítás.

Gazdasággal egybekapcsolt kereske- désem vezérletét több év óta János és Pál fiaimra bizván, éltém végnapjai közeled- tével mint gondos atyának kötelességem- ben áll, holtom után netalán bekövetkez- hető jogtalan követelések elejét venni; mireneve ezennel fölszólítok mindenkit, hogy bármí néven nevezhető követelése- it, mai naptól számítandó egy hónap le- folyta alatt mulhatlanul bemutassa, hogy azokat részint kielégítem, részint fiaim előtt érvényeseknek nyilatkoztassam; mert e' határidőn túl semminemű rájta- tendó követelés örökösimeit nem terhe- lendi. Szobon nov. 24kén 1844. ör. Lu- ezenbacher János budapesti polgár és kereskedő.

Köszönet 's ajánlkozás.

Midőn alulit a' t. gyöngyösi és szomszéd- taji közönségnek jelenti, hogy majd 7 é- vigleni foglalkozás után czukrászbolját a' fölvégi nemesi Casinoépületből ezélsze- rűn 's dízesen rendezett saját lakába (me- gye-utca a' fotérről a' katonai lakatanyá- hoz vivő irányban) helyezé át, egyuttal legbuzgóbb köszönetét nyilváníttai bá- tor az eddigi kegyes pártfogásért és szí- ves bizalomért, 's a' minél gyakoribb lá- togatást ezentulis tisztelettel kéri. Lak- bér-mentesség, 's a' szükséges czikkek jutányos beszerzése lehetővé teszik jö- vendőre a' megrendelendő czukorsütemé- nyeknek eddignél olesőbb kiállítását, minél fogva folytonos pártoltatásra szá- mítva magát a' nagyérdemű gyöngyösi

és szomszédvidéki közönség kegyeibe a- lázatosan ajánlja Gyöngyöson szolgálatra mindig kész **Krassy József** czukrász. 1—3

Gőzhajózási Jelentés

folyó nov. 25ketul kezdve csak minden más- sod napon indulnak a' gőzhajók Pestről Pozsony és Bécs felé, még pedig minden páratlan számú napon t. i. nov. 27, 29k, dec. 1, 3, 5d. 'sb. napján és így tovább a' gőzhajózáris megszűnéseig

Gőzhajó-hivatal.

Gőzhajózási Jelentés

holnap pénteken november 22kén indul utóljára egy gőzhajó utasok számára Dunák alvidékeire egész Dren- kovaig. **Gőzhajóhivatal.**

Árcsökkenési hirdetvény.

A' nm. m. k. udvari kincstár 1844. évi sept. 25én költ 35.313. számú kegyes ren- delete következtében ezenel közhírré té- tetik, hogy a' mohácsi kir. sőházi épü- letek biztosítására következő építvények föllállítása szándékoztatik, mellyeknél mind az előforduló ácsi, kovácsi, köve- zési és földhordási munkák mind pedig a' megkívánt építési anyagok szállítása f. é. november 30kán Mohácson a' kir. sőház- ban tartandó arcsökkenési alkalmával legkevesebbet követelőnek fog átenged- tetni.

A' végrehajtandó építvények követ- kezők:

- 1) egy ujon föllállandó jég-törő a' sőrahely felső végén;
- 2) három öbölnek sziklaköveléi betöl- tése létező parti czölöpzet alsó végén;
- 3) a' sőpajták előtti tér minden sü-

lyedt 's kövezettől megfosztott helyei föl- töltése 's kikövezetése;

4) a' kiszállótér előtt létező kettős czölöpsornak a' legkisebb dunavizállás föl- lött 2 lábnyi mélységrei elmetzése, to- vábbá kettős homlokfa ráillesztése, azu- tán a' partnak 45 fokú háránt leásása és annak kövezése;

5) egészen új partburkolat föllállítá- sa a' sőtiszi kertek hosszában, mellynél előfordul egy sor czölöpzet a' legkisebb dunavizállás fölött két lábnyi mélységre; azután a' partnak részenkinti leásása és feltöltése, és a' parti karfák föllállítása; végre

6) egy új kertkerítésnek tölgyfa- oszlopokkal elkészítése.

Az ezen összes munkákra határozott 's a' jelenleg Mohácson és környékén léte- ző munkadíj és anyag-ár szerint megala- pított kikiáltási ár 4320 ft 33³/₄ kr. pengő- ben.

Ácsmeisterek és egyéb építő vállalko- zók ezennel fölszólítanak, a' főnemli- tett napon 220 pengő ftnyi bánatpénzzel ellátva Mohácson az odaváló sőháznál megjelenésre 's ezen arcsökkenésnél részt vevőknek, mellyhez azonban csak olly vállalkozók engedtetnek, kik ezen összes építkezést átvenni szándékoznak.

Az egyezkedési föltételek, valamint a' műtervek 's kikiáltási-ár naponta a' mohácsi kir. sőhivatalnál megtekinthetők.

Utólagos ajánlatok csak azon esetben fognak elfogadattni, ha az arcsökkenés eredvénytelen lenne.

Az orsz. főépítő igazgatóság által.

Budán, oct. 12kén 1844. 2—3 **Dunavizállás:** nov. 26kán 9' 17' 6" a' 0 fölött.